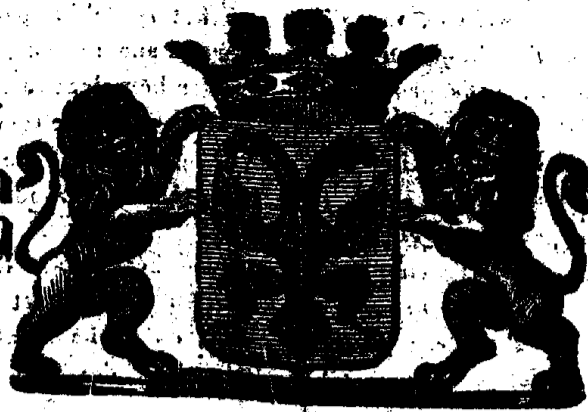

ARNHEMISCHE COURANT.

De prijs dezer Courant, die geregeld vijfmaal
weeks wordt uitgegeven, en wel op Dingsdag,
Woensdag, Donnerdag, Zaterdag en Zondag, is
f5. in de drie maanden.

DINGSDAG 1 JUNI.

De prijs der Advertentiën is, van een tot vijf
regels, f1.00, en voor elken regel daarboven 20
centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke
plaatsing.

Het oordeel der Rekenkamer over onze ministers.

I.

Welk oordeel de Rekenkamer over de de ijverige en nauwgezette pligtsvervulling onzer ministers velt, blijkt uit haar rapport en het verslag der commissie uit de Tweede Kamer. Ook hier spreken woorden sterker dan alle rederering en wij zullen ons dus bepalen, slechts eenige staaltjes uit dat rapport mede te deelen. Deze zullen bewijzen, dat de oppositie geen ongelijk heeft, wanneer zij den lof, aan de ministers in hunne bladen toegezwaaid, belagchelijk en ongepast noemt. Een der hoogste staatscollegiën velt er, inderdaad, al zegt het dit niet met ronde woorden, geen ander oordeel over.

In de maand december 1844 deed de Rekenkamer aan den minister van financiën eene voordragt, betrekkelijk tot een nieuw tarief van reis- en verblijf-kosten, zoowel voor de burgerlijke ambtenaren als voor de officieren der land en zee-magt; in 1846 had de minister daaraan nog geenerlei gevolg gegeven; ja, zelfs niet eens eenige bezwaren daartegen ingebracht. Intusschen meent de Rekenkamer, dat zoodanig algemeen, tarief niet slechts tot aanzienlijke besparing van uitgaven zoude leiden, maar ook belemmering zoude wegnemen en tot orde leiden. Besparing van uitgaven en orde in de financiën van den staat zijn dus blijkbaar den heer VAN HALL geheel onverschillige zaken. Daartoe mede te werken rekent hij beneden zijn verheven standpunt.

Het tot stand brengen van gelijk werkende voorschriften tot regeling der kosten van het vervoer der gevangenen zou, volgens de Rekenkamer, besparing van uitgaven te weeg brengen. En vroeger en in april 1845 daartoe aangemaand, heeft de minister van justitie dit van te weinig belang geacht, er zich mede te bemoeijen: nog was daarin niet voorzien.

De Rekenkamer had op de saldo-staten van 1842 en 1843 een aantal bedenkingen geopperd. Hoewel herhaaldelijk aan den minister van financiën medegedeeld, had de Rekenkamer daarop geenerlei antwoord ontvangen. De Rekenkamer wil zich overtuigen, of de comptabele alles heeft verantwoord wat hij had ontvangen en alles ontvangen wat hij behoorde in

te vorderen. De minister oordeelde zulk eene contrôle onnoodig. Het eind was, dat de zaak onafgedaan blijft, de saldo-staten niet afgesloten worden, hetgeen »eene schromelijke ophooping van achterstand veroorzaakt.» »Eene andere reden, waarom die saldo-staten niet kunnen worden afgesloten, bestaat hierin, dat »daarop uitgaven voorkomen, die niet »door eene begrooting zijn gewettigd, uitgaven, uit de zoogenoemde perceptie-fondsen.» Voor den minister van financiën is dit eene zaak van te weinig beduidenis; hij liet haar dus zoo als zij was. Intusschen beroemt de man zich op de orde, welke hij in de financiën gebragt heeft.

Voor de rijksfondsen meende de Rekenkamer, dat eene wettelijke begrooting noodig, een bloot visum onvoldoende was. De minister wilde liefst van wettelijke regeling niets hooren en vertraagde dus in het tot stand brengen; de Rekenkamer sloot eene transactie en viseerde onder protest, dat men tot wettelijke regeling zou overgaan. Noch in 1842 noch in 1843 kwam iets tot stand. »In 1844 was er »weinig vooruitgang. — In 1845 is wederom niets geregeld.» Met zulk eenen ijver nam de minister de zaak ter harte: en dat hoewel de Rekenkamer als het gevolg van den tegenwoordigen toestand, beschouwt, »dat men haar nu de hand »kan doen leenen, niet alleen tot overschrijving van de fondsen, maar ook tot »betalingen ten laste des rijks, die zij onwettig moest achten, als niet op eene »begrootings- of daarmee gelijkstaande »wet gegrond.» De Rekenkamer deed zekerlijk hoogst verkeer, toen zij door haar visa medewerkte tot handelingen, die zij voor onwettig houdt en te regt zegt de commissie der Kamer, die met de Rekenkamer omtrent de noodzakelijkheid eener wettelijke regeling der rijksfondsen instemt: »welligt had eene weigering van »visa de zaak reeds lang op eenen orde-lijken voet gehragt.» Wij deelen geheel die meening, hoewel het verwondering wekken moet, die te hooren van eene commissie uit eene Kamer, van welke transactie eene vast ingewortelde gewoonte is, die op beginsels weinig let, en die, wanneer zij haar gevoelen zeggen moet, pligtverzuim en misdrijf, als het hoog geplaatste personer betreft, gewoon is dwaling te noemen en den overtreders,

als hij minister is, bij de vermelding van zijn vergrijp, met lof ten hemel verheft.

De Rekenkamer levert nog meer bewijzen, wat van den ijver, waarop de heer VAN HALL zich zoo beroemt, te denken valt. Zoo »waren er van het negental »fondsen, waarvan de opheffing zonder »bijgevoegden termijn bevolen is bij de »wet van 10 februari 1844 op den 30ten »maart 1846 nog twee niet opgeruimd.» Verder »waren de drie fondsen, welke bij »de wet van dezelfde dagteekening zijn »geregeld, bij het einde des jaars 1845 »alle nog onafgesloten,» dewijl de minister niet binnen den bij de wet bepaalden tijd de Rekenkamer daartoe in de gelegenheid gesteld had.

»Met de rekenpligtigheid wegens het »beheer der schatkist, in deszelfs geheel »omvang, waarvan de kas wel een »deel uitmaakt, doch zich overigens uitstrekt over het geheele financiële beheer des rijks, is het veel minder voordeelig »gesteld. — Ten dezen aanzien is niets »verrigt, zoo zelfs, dat er nog geen model »van verantwoording is vastgesteld. — »Er zijn nu alzoovijf dienstjaren verlopen, sedert de administratie der schatkist door de wet zelve is verantwoordelijk verklaard, zonder dat nog over een »van dezelve de rekening is kunnen gesloten worden. Die aangelegenheid is »dus uitermate achterlijk.»

»Ook met betrekking tot de gedeponeerde fondsen, heeft de Rekenkamer »nu in drie achtereenvolgende verslagen »opgemerkt, dat hun beheer in eenen »zeer achterlijken toestand is, doordien »die van het beheer der schatkist nog »niet geregeld is en beide in naauw verband staan.»

»In haar verslag over 1843 heeft de »Rekenkamer in groote trekken eenige punten opgegeven, die tot verbetering konden leiden, maar daaraan is geen gevolg gegeven. Zij achtte zich hierop »verplicht in de beide volgende dit met »nadruk te herinneren; het is haar niet »gebleken, dat de wenken, die zij zich »had veroorloofd, eenigen indruk hadden »gemaakt.»

Ziedaar het een en ander omtrent den ijver en de nauwgezette pligtsbetrachting onzer ministers, vooral van den zich-zelfven zoo hoog roemenden heer VAN HALL. Dit is, echter, niet alles; in een volgend nummer zullen wij uit hetzelfde rapport

nog andere staaltjes bijbrengen der voortreffelijke administratie onzer schatkist.

Buitenlandsche berigten.

TURKIJE.

Konstantinopel, 24 mei. Volgens de laatste berigten uit Athene, moet de Grieksche regering geneigd zijn aan de Porte toe te geven en dit wel op en na de reeds vermelde Russische nota, ofschoon deze in zeer bitter en bitteren toon is gesteld. Het is te hopen, dat ook de Porte, van hare zijde, wat zal toegeven en althans alle agenten uit Athene zal weten te houden, welke niet den vasten wil en het billijk voornemen koesteren, om eene goede verhouding tusschen Griekenland en Turkije, op wederkerige openheid en vertrouwen gevestigd, te handhaven.

— De *Turksche Staats-Courant* behelst eene nieuwe verordening over het invoeren eener vereenvoudiging in de titulatuur bij schriftelijken omgang.

ITALIE.

Rome, 25 mei. Paus Pius IX zal zich eerstdaags naar Subiaco begeven. Het doel dezer reis is, om zich aan de eerste geestdriest te onttrekken van het volk, wanneer het een besluit vernemen zal, dat Z. H. genomen heeft en ter afkondiging gereed ligt. Hij heeft namelijk den post van abt van Subiaco zelf overgenomen en de 12.000 scudi jaarlijks, die deze betrekking opbrengt, bestemd tot de ondersteuning van Subiaco's armen. Steeds meer en meer klimt de geestdriest van de armen der hoofdstad voor den paus. Zijne dagelijkse bezoeken, in de verschillende gestichten, doen in dezelfde vele verbeteringen aanbrengen en in hoogst noodige gebreken voorzien.

— De *Gazette de Lyon* meldt uit Genua, d. d. 20 mei: Gisteren bracht men het lijk van O'Connell naar de kerk della vigna over, alwaar de obsequiën voor hem gehouden werden. Eene zeer groote menigte volks, waaronder vele der aanzienlijkste inwoners, vulde de kerk. Alle consuls, met uitzondering van tien Engelschen, waren daarbij tegenwoordig; de Amerikaansche consul verscheen in ambtgewaad. Het lijk zal naar Ierland worden overgebracht. De urne, welke het hart van O'Connell bevat, behelst het volgend opschrift in latijn: *Daniel O'Connell, geboren te Kerry, gestorven te Genua, op 15 mei 1847, 72 jaren oud.*

PRUISSEN.

Berlijn, 26 mei. De curie der drie standen heeft met groote meerderheid besloten, den koning om opheffing der bepaling van het patent van 3 februari, te verzoeken, volgens welke in iedere der beide curiën twee derden der stemmen zich voor eene petitie moeten verklaren, zal zij der kroon voorgelegd kunnen worden. Opvallend, daarentegen, mag het schijnen, dat het voorstel, om zich tot de kroon te wenden met het verzoek om verleening van het vrijs recht van petitie des lands aan den vereenigden landdag, slechts een gering aantal stemmen heeft verworven. Dit voorstel geldt een natuurlijk recht des volks, hetwelk iedere wetgeving aan hetzelfde geeft, en het Pruisische volk is dan ook sedert en gedurende het bestaan der provinciale landdagen is het bezit daarvan gewoost.

— Ofschoon de termijn van acht weken, bepaald voor de zitting des landdags, met 6 juni verstrykt, zoo verreescht men toch nog altijd niets van het besluit der regering, betreffende de verdragging of verlooping der sessie. Het waarschijnlijkst komt aan de meesten voor eene prorogatie tot op 20 juni. Daar deze termijn, echter, niet toereikend zijn zou ter afdoening van enkel de gewichtigste zaken, zoo wenschen de meeste afgevaardigden, dat de landdag, na afloop van den bepaalden termijn van acht weken, tot den aanvang des winters vordagd moge worden. — De heer von Vincke is nu reeds gedurende eene week, door ziekte, verhinderd geworden de vergaderingen des landdags bij te wonen en het schijnt te vreesen, dat hij nog vooreerst niet weder zijn deel daaraan zal kunnen nemen.

BADEN.

Vit het Badense, 26 mei. De nitzigten op een allereins gelukkigen oogst zijn ook hier aanwezig; de prijzen der grauen dalen dagelijks; zoo is de tarwe onder anderen, 9 R. per mudde en de garst 6 R. min-

der in prijs geworden. — Onze erfgroothertog is, voor eenige weken, van zijne naar het zuidelijk gedeelte van Frankrijk en Italië ondernomene reis teruggekeerd; zijne geneesheeren hadden hem dezelve aangeraden; intusschen is de daarvan gekoesterde verwachting en uitwerking niet vermeld geworden. De prins lijdt aan een gebrek in het rugge-merg, zoodat hem het gaan moeilijk valt.

— De regering van het groothertogdom Hessen heeft alle danspartijen voor den oogst, met name op de Pinksterdagen, verboden, en dit hoofdzakelijk uit hoofde der voortdurende duurte der levensmiddelen.

— Op den 25sten mei (dezes jaars) zijn te Merheim, aan gene zijde des Rijns, nabij Keulen, zeven koren-aren op eenen halm gevonden gevonden. (Misschien verboden van zeven vette jaren of magere?)

ENGLAND.

Londen, 26 mei. Het is ten gevolge van een pro-toocol, II. zaterdag alhier geteekend, dat men tot interventie in de zaken van Portugal besloten heeft. Dit besluit is te weeg gebracht, door de weigering der junta van Oporto, om de door kolonel *Wilde* in naam der koningin voorgestelde bedingen aan te nemen. Gelijk reeds vroeger gezegd was, zal, zoo zulks noodig wordt, Spanje alleen met landtroepen, werkzaam zijn; doch door dit besluit wordt geene demonstratie van Frankrijk en Engeland met hunne scheepsmagt uitgesloten.

Londen, 27 mei. De heer O'Connell was directeur van de nationale bank van Ierland. In de jaarlijksche vergadering der aandeelhouders van die inrigting, welke gisteren plaats gehad heeft, is aan de vergadering de staat derzelve medegedeeld geworden. Daaruit blijkt, dat de overledene eene rekening ten zijnen laste had van 4000 £, maar dat de bank voor die som gedekt is door 5,700 £ levensverzekering, onafhankelijk van andere waarden. De president heeft verklaard, dat het gerucht, alsof de heer O'Connell 60 à 70,000 £ aan de bank schuldig ware, van allen grond ontbloot is.

— De heer *Jhon Isaac Adams*, 30 jaren oud, zoon van een rijken grondeigenaar, heeft voor de politie-regtbank van Lambeth, wegens bigamie, te recht gestaan. Hij was, namelijk, in 1834 gehuwd, niettegenstaande hij in 1835 in den echt getreden was. De heer Adams is echter op drie voeten gesteld geworden, omdat hij bewees, dat zijne eerste vrouw, sedert overleden, zich in eenen staat van bigamie bevond, zoodat dit huwelijk geenerlei kracht bezat.

— Tegenwoordig leven in Barnscourt een vader en zoon, waarvan de vader 121 en de zoon 99 jaren tellt. Beiden bezitten nog al hunne geest- en zinsvermogens, en de laatstgenoemde heeft nog geen enkel grijs haar op het hoofd.

FRANKRIJK.

Parijs, 27 mei. Gisteren liet het zich in de Kamer der Gedeputeerden aanzien, dat, indien de vraag over de invoering van een blijvend en onveranderlijk briefpost ter stemming was gebracht, de ministeriën het onderspit zouden hebben gedolven. De voorzitter *Sauzet* heeft zich dan ook gehaast, om de zitting te sluiten, in weerwil van de menigte van stemmen, welke zich daartegen verhielen.

Heden is de beraadslaging hervat. Men twijfelt niet, of de ministers hebben niets verzuimd, om hunne magt zoo veel mogelijk te versterken. Een nieuw amendement, om de wijziging in te rigten naar gelang der afstanden, is teruggenomen, en alsteden is de vraag van een blijvend en onveranderlijk briefpost van 20 centimes ter sprake gebracht, met de bijvoeging, dat de verordening niet voor januari 1849 in werking zoude worden gebracht. De minister *Dumont* heeft dit voorstel op nieuw en zeer ernstig, in het belang van de schatkist, bestreden, en bij stemming heeft de vergadering hetzelve, met 187 tegen 162 stemmen, verworpen. Ondanks al de aangewende pogingen, heeft derhalve de ministeriële meerderheid niet meer dan 25 stemmen bedragen. — De zoo zeer gewenschte wijziging van de brievenpost zal derhalve vooreerst geenszins plaats kunnen hebben.

Parijs, 28 mei. Een aantal kolonisten der Antilles hebben aan den hertog de Broglie eene petitie aangeboden, met het verzoek dezelve aan de Kamer der Pairs aan te bieden, strekkende, om aan de kolonie het recht te schenken, deel te nemen aan de na-

tionale vertegenwoordiging, om mede te beaandelen over en bepaaldelijk vast te stellen de grondslagen der koloniale hervorming. De edele pair heeft die petitie zeer minzaam ontvangen. De heeren de *Tocqueville* en *Bignon* zullen haar aan de Kamer der Afgevaardigden aanbieden.

— Men leest in de *Patrie*: De zaak van *Despans-Cabieres* neemt al meer en meer eenen geduchten keer voor aan het hooge bestuur geplaatste mannen. Alle oogenblikken worden er onverwachte ontdekkingen gedaan, en er zal weldra een schandaal-oogst in de officiële wereld plaats hebben. Men fluijstert elkan-der namen toe, die, regiers zijnde, thans beschuldigen konden worden. Kortom: de schandaal-oogst is even overvloedig als mogelijk.

— De criminele instructie, die sedert zestien maanden wordt voortgezet tegen het bende-hoofd *Claude Thibert* en medeplichtigen is heden afgelopen, doordien van de 85 beschuldigen 80 naar het hof van assises der Seine zijn verwezen. Daaronder bevinden zich 15 vrouwen. De instructie heeft de zonderlingste ophigterijen zoowel als de afgrijpselijkste misdaden aan het licht gebracht.

— Een avondblad verzekert, dat het gouvernement de tijding ontvangen heeft van de hervatting der vijandelijkheden in Kabylië. Daar eenige stammen de eenigzins harde voorwaarden van den marschalek *Bugeaud* niet hebben willen toestemmen, moet het Fransche leger hun grondgebied zijn binnengerukt. Daarbij boden de Kabylen eenen hevigen tegenstand, waarbij de Franschen eenige levens verloren hebben, alhoewel zij den vijand op de vlugt geslagen hebben. Het geheele land verkeert thans in eene buitengewone gisting.

BELGIE.

Brussel, 26 mei. Men verzekert, dat het gouvernement gedurende 2 maanden een wekelijksch voorschot van 75,000 franken zal doen, ten einde die te besteden tot den aankoop van tot den uitvoer bestemde oalicots. Deze operatiën zullen worden geleid door eene commissie, waarvan de gouverneur van Oost-Vlaanderen president is. Het daardoor mogelijkerwijze te lijden verlies zal gedragen worden voor de helft door den staat, voor de andere helft door de schuldekkers van de Staat.

— De uitgever-drucker van het Vlaamsch dagblad van Kortrijk, *de Hoop van België*, wiens aanhouding wij gemeld hebben, wordt vervolgd als beschuldigd van aanhaling tot oproer, pindering, enz.

Binnenlandsche berigten.

Amsterdam, 20 mei. Bijzondere berigten, per Overland-Mail uit Nederlands Indië ontvangen, melden, dat de Balinezen bij voortdurende een vijandige houding aannemen, welke zelfs van de partij is, dat eenige mannen en vrouwen, die de besetting van ons fort van leeftoigt voorsagen, op eene gruwzame wijze door hunne landgenooten zijn vermoord geworden. Men rekende, dat de tweede expeditie tegen Bali niet voor het volgende jaar zoude worden ten uitvoer gebracht. (H.-R.)

Rottterdam, 22 mei. De maatregel, dat de muntbiljetten van 20 rilaan te Amsterdam aan de Nederlandsche bank worden ingewisseld, geeft alhier de laatste dagen tot zeer veel ontevredenheid aanleiding. Bij den agent van den rijksschat van denzelfde heeren allen geweigerd; de houders dezer biljetten zijn dus verplicht, die aan de kassiers tegen korting van provisie voor incassering op te wisselen. Is dit het geval in de tweede stad van het rijk, welke ongetwijfeld moet die niet op het land en in verwijderde steden vercoopen, het publiek dient zich dus de laatste dagen van nutte te maken, om nog grootere schade te voorkomen. (H.-B.)

's Hertogenbosch, 28 mei. Het tijdstip nadert, dat de in den loop van dit jaar aftredende leden der provinciale staten van Noord-Brabant op nieuw verkozen of door anderen vervangen worden.

Ziehier de in dit jaar aftredende leden der provinciale staten.

Voor de ridderschap: de heeren *W. H. van Thye*, *Hannes* en de baron *van Hagenpoth tot den Berckelaer*.

Voor de steden: 's Bosch, de heeren *A. F. Mulders* en *H. T. J. van der Ven*; Bergen-op-Zoom de heer *J. A. de Bam*; Grave de heer *H. H. Keijenberg*; Hoesden de heer *J. A. G. W. G. G. G. G.*

Oosterhout de heer H. C. van Weel, en Tilburg de heer F. Swijs.

Van den landelijken stand. 1ste kiesdistrict, de heer J. H. Boeracker; 2de de heer H. de Quay; 3de de heer J. F. van der Heijden; 7de de heer J. B. Bots en 11de de heer A. Oomen.

De gelukkige neefjes en nichtjes, erfgenamen van Lambertus Huyskens, te Oirschot, die aanhoudend voortgaan met graven, hebben verleden zaterdag, den 15den dezer, weder eene belangrijke ontdekking gedaan: twee potten met specie vonden zij in den tuin; in de eene waren 180 gouden dukaten, 47 halve gouden ridders en 14 id. heele: de rest was zilveren oude munt. Te samen beliep het over de f 2700; zij hebben van dien trek nu reeds alleen in oude munt over de f 9000 gevonden.

Flissingen, 29 mei. Den 8sten juni aanstaande zal voor den Hoogen Raad behandeld worden de zaak der uitgeefster van de *Flissingsche Courant*, als requirante van cassatie van een arrest, op den 14den april l. l., gewezen door het provinciaal gerechtshof in Noord-Brabant.

Mantricht, 29 mei. Met den 1sten juli aanstaande moet een derde van de nationale vertegenwoordiging voor Limburg vernieuwd worden. De leden, waarvan de volmagten dit jaar vervallen, zijn de heeren F. B. H. Michiels van Kessenich, A. van Riemsdijk, O. van den Bantheuvel en de baron C. M. H. Weichs van Wenne voor den adelstand; de heeren Bemelmans, H. Nierstrasz, J. M. L. Leclercq en A. Pierson voor de steden; en eindelijk de heeren P. C. Hoffmans, H. Hermans, L. L. G. de Villers de Pitè, C. Wagemans en F. A. J. Cornelijs voor het platte land.

De verkiezingen tot het vervangen of weder inkieken dier aftredende leden zullen dinsdag den 1sten juni plaats hebben.

Arnhem, 30 mei. Morgen zullen in deze provincie de benoemingen of her-benoemingen, bij de drie steden, plaats hebben voor de hieronder genoemde uitvallende of uitgevallen leden der provinciale staten, te weten:

Voor de Ridderschap: de heeren, jonkheeren O. baron van Hussenar Katwijk, J. A. van Kretschmar van Feen, J. H. baron van Zuijnen van Nievelt van de Scheffelaar, A. baron van Heeckeren tot de Wierden, H. W. baron van Aylva van Pallandt van Wierdenburg van Neerijnen, R. A. J. baron van Ittersum, A. W. C. W. baron van Pallandt van Barham, W. baron van Heeckeren tot Kell, U. H. baron van Rhemen, W. J. E. baron van Lijnden en J. F. H. J. E. Mackaij, overleden; de heeren E. G. Ardesch, J. D. C. C. W. de Mol, J. Thooft, C. C. van Lidth de Jeude, J. J. A. A. baron van Pallandt, L. A. J. W. baron Sloet, D. W. G. J. H. baron Brantsen van de Zijp, H. E. Lulofs, L. G. Berends, J. J. van Hasselt en F. H. A. P. van Erckelens, die zijn ontslag verzocht heeft.

Voor de Ridderschap: de heeren J. A. J. baron Sloet, jhr. G. A. E. A. van Panhuis, C. Smits, F. S. Op ten Noort, jhr. C. E. J. F. van Nispen van Pannekoek, C. B. Dutrij van Haasten, G. W. baron van Zuijnen van Nievelt, A. Brants, A. Schooten, N. G. Franchen en F. J. de Kerec, C. B. Betsels en G. Koff, alle drie overleden.

De vergadering der Staten, die op den 25sten dezer plaats heeft, waaruit onze provinciale Staten-vergadering is samengesteld.

Mengelwerk.

Een Russisch wonder.

Onze Russische correspondent meldt ons, dat er in Rusland op dit oogenblik — tenzij hij zeer onlangs door de mazelen mogt zijn weggemaaid — een der zeldzaamste en merkwaardigste menschenlijke wezens onder de zon bestaat.

De persoon in kwestie is een kolonel van de dragonders. Hij is geen twaalf duim hoog als hij staat; eigenlijk staat hij in het geheel niet; van top tot teen is hij ongeveer een voet lang, een gemiddeld gedeelte des dragonders. Ofschoon aan het hoofd van een regiment geplaatst, heeft hij, voor zoo ver men weet, nog nooit het commando gegeven, naardien zijne spraak bestaat uit onbestemde klanken. De kolonel is zeer bemind bij de dames, ofschoon

hij haar volstrekt geen optrekzamenheid bewijst; zij noemen hem schoon, alhoewel zijne trekken zoo onduidelijk zijn, dat het onmogelijk is den vorm van zijn neus te beschrijven, of met enige zekerheid te bepalen van wat kleur zijne oogen zijn. Ofschoon zijn hoofd bijna kaal is, vertoont zijne bovenlip geenen zweem van knevel en is er op zijne wangen geen spoor van bakkebaard te ontdekken.

Geen held — men weet het — of hij stort soms tranen; maar bij onsen officier zijn de aanvallen van tranen zoo veelvuldig, dat men dezelve vreemd vindt voor eenen kolonel van dragonders; zijne smart is luidruchtiger dan die des krügemans plagt te zijn. Kavalleristen, vooral, dompelen soms hunne zorgen in drank; maar de zorgen van onzen kolonel laten zich het liefst benigen door voedsel, ofschoon beweerd wordt dat hij soms froost vindt bij de flesch.

's Kolonels gewoonten zijn even vreemd als zijn persoon. Bij niemands weten, ging hij nog te bed, ofschoon hij menigmaal des dings slaapt, zijne rust nemende — gelijk een oude strijder — waaneer en waar hij kan. Wel is het noodig hem steeds naar zijn nachtleger te dragen, maar dronken was hij nog nooit. Hij zag nog geen vuur, dan van huiselijken aard, en het kruid dat hij rookt sproot uit het plantenrijk. Men, zegt dat hij soms wond aan den arm ontving van de hand eens lancettiers. Ofschoon nog geen veteraan, mist hij al zijde tanden, en kan gevolgelijk geen dierlijk voedsel nemen; hij is genoodsaakt zijn leven te onderhouden met zuigen of met lepelkost. Zijne uniform bestaat uit eene muts en een jurk, met purper en kant geboord.

De bevestiging van al deze bijzonderheden kan men vinden in den *Morning-Post* van den 12den dezer, welke vermeldt:

dat de keizer van Rusland zijnen onlangs geboren kleinzoon, den groothertog VLADIMIR ALEXANDROWITCH benoemd heeft tot kolonel van het regiment dragonders der garde. (Punch.)

Gezonden stukken.

De staf des levens, vooral voor de behoeftige volksklasse.

Het hoofddoel van alle voeding is herstel der, door aanhoudende organische werkzaamheid des Hgouwans, verloren dierlijk stof, die grootendeels uit stikstofhoudende gelei-, eiwit- en veselstof en uit water bestaat, zoodat dit verlies door de voedende, aan stikstofrijke zelfstandigheden uit de dierlijke en plantaardige spijsen weder vergoed moet worden. — Zullen onze gewone voedingsmiddelen daar toe strekken op de maag en spijsvertering, en hare natuurlijke werking hervaren, dan moeten zij niet alleen assimilabel of (voedende stoffen) herstellende bestanddeelen) maar ook niet-assimilabel (niet-voedende maar prikkelende stoffen in zich bevatten, opdat beiderlei zelfstandigheden door de spijsvertering zoodanig mogen kunnen verwerkt worden, dat hare voedende bestanddeelen tot herstelling van de dagelijks verloren stoffen mogen dienen, en het prikkelende (onbruikbare) bestanddeel van dezelve afgezonderd, en door bevordering van de wortelgewijze bewegingen van de vloeistof des darmkanaals eene behoorlijke defaecatie en ontlasting van excrementen daargesteld worden.

Stikstof, het grondstof van de eiwit-, het inwendige sap en de wortelgewijze voeding en van alle weefsels en werkingen der lichaamsbouw, behoort er tot onderhand, dat levans dagelijks ongeveer stikstof uit de stikstofhoudende dierlijke en plantaardige spijsen, door de spijsvertering, te worden aangevoerd, als de lichtamele organen door hunne dagelijkse vermagtingen, afscheidingen en ontlastingen verliezen.

Het vleesch, het vet, het bloed en de slijm, der dieren zijn alleen voedzaam voor zoolen zij stikstof bevatten en met lijn en gelei, als de meeste stikstof bevattende stoffen, innig verbonden zijn. Dit geldt ook van den slijm, van den slijm en van de eiwit- en suikerstof, in het meel der korensoorten en in sommige knol- en wortelgewassen, hoewel in geringe hoeveelheid, aanwezig, zijnde deze stoffen slechts voedzaam door hare innige verbinding met den plantaardigen slijm, door welk laatst bestanddeel de korensoorten in voedzaamheid het naast aan de dierlijke zelfstandigheden grenzen. Overigens bestaat het voedsel tusschen de dierlijke en plantaardige voedselstoffen

in eene neiging tot verzuring bij deze en overhelling tot verrotting bij gene, waarvan de grond gelegen is in een overwigt van stikstof in dierlijke en van suurstof in planten-zelfstandigheden, welke laatste door de aanvoering van suurstof het bederf der dierlijke spijsen in het darmkanaal tegengaan.

Wat de verteerbaarheid der voedingsmiddelen aanbetreft, zijn de in water oplosbare het ligtst te verteren, zoeals de suiker, de gomsljm, de vruchten, de dierlijke gelei en de broodsoorten.

Van de verteerbaarheid hangt de voedzaamheid der spijsen meer af dan van de hoeveelheid der in dezelve bevatte voedende bestanddeelen, daar alleen het verteerde en niet het gebruikte voedsel werkelijk voedt en het overige als ballast afgezet wordt. Hoe rijker echter onze spijsen aan dierlijke lijn- en geleideelen en aan planten, gom, slijm en suiker, zijn, des te sterker zij voeden, mits zij zooveel niet-voedende maar prikkelende bestanddeelen bevatten, als noodig zijn om de maag en het darmkanaal tot de spijsvertering aan te zetten en ophooping en buikverstopping te weren.

Het maagsap slechts eene bepaalde hoeveelheid spijs kennende verarbeiden en verteren, zoo spreekt het dan van zelf, dat zoodanige niet voedende bestanddeelen en plantensappen, die de werking van het maagsap kunnen ondersteunen en zijne vloeibaarheid bewaren, in onze voedingsmiddelen onmisbaar zijn, zoeals het water en de suur- en zoutdeelen bevattende plantensappen.

De voedzaamheid der plantenspijs regelt zich naar het verschil der in dezelve bevatte hoeveelheid stikstofhoudende eiwit-, gom-, gelei- en suikerdeelen, zoodat de korensoorten, als rijk aan lijn en eiwitstof, de voedzaamste plantenspijs leveren en zich zeer goed laten verbinden met zoodanige plantenstoffen, welke slijm en suikerdeelen, in verbinding met plantenzuur, bevatten, zoeals de wortelgewassen, die op zich selve wel minder voeden dan de meelzaden en peulvruchten, maar door bevordering van de zure gisting voor de spijsvertering en voeding heilsaam zijn, terwijl de weinige eiwit- en andere voedingsstoffen dezer planten door het koken of bakken in dezelve meer ontwikkeld en deze plantenspijsen daardoor van hare prikkelende bestanddeelen, veselstof en opblazende luchtsoorten ontdaan worden en in verteerbaarheid en voedzaamheid winnen.

Dit een en ander nu op de koren- en meelsoorten en op het brood toepassende, moet men tot de overtuiging komen, dat niet het zwaarste, de meest voedende bestanddeelen bevattende brood, zoeals het gewone taggebrood, of dat, hetwelk uit gelijke deelen meel met aardappelenpap, of met Turksche weit bereid wordt, de meeste voeding aanbrengt, — maar het zoodanige, hetwelk ter vertering het meest geschikt is; daar de voeding niet het gevolg is van de aangevoerde stoffen, maar het gewrocht van dezelve vertering; zoodat alles, wat het brood ligt verteerbaar maakt, zijne voedende kracht doet toenemen. — Zal het brood die hoedanigheden hebben of verkrijgen, dan behoort het zowol niet-voedende, prikkelende deelen, zoeals de plantensappen, die de maagreactie of spijsvertering bevorderende eigenschappen bezitten, als zuiver en alleen voedzame deelen te bevatten, ten einde door eene geregelde vertering onze inwendige vloeistof te vernieuwen, het bloed zuiver te houden, wezenlijk te voeden en daarbij tevens de noodige afscheidingen en ontlastingen aan den gang te houden.

De aanmerkingen op het mangelwortelbrood toepassende mogen wij besluiten, dat de toevoeging van het mangelwortel en sap des mangelwortels tot het regameel de maag tot krachtiger werking en reactie moet opwekken, en, bij het achterlaten van onverleerd, vazelachtige, uit te werpen, bestanddeelen, eene zuiveren spijs-brij en eene zachte slijm tot voeding opleveren. — Zwaar onvermengd, reggebrood weinig excrementen kennende nalaten, geeft te dicht ophooping, verstopping en klierziekte, vooral bij zwakke kinderen en zittende ambachtslieden. — Het regge bevat 10 procent lijn of kleefstof, en 61 procent zetmeel en plantaardig eiwit, bij veel slijm- en suiker- en plantaardig slijm, welke beide laatste bestanddeelen in het brood dus slechts vermeerderd worden door de bijmenging van het mangelwortel-schraapje en sap, welke door bevordering der gisting, de verzuring en zachte voeding, meer voordeel deel aan het brood aanbrengen.

Immens zijn de bestanddeelen des *mangelwortels* 75—85 percent (eenige weinige laxerende zoutdeelen bevattend) water, 8—10 percent suiker, 1 percent eiwitstof vooral in de donkere buitenbast, bij 4—6 percent plantenzvellen, vooral in het hart, welke laatste deelen wel minder voedend doch door prikkeling en opwekking voor maag en darmkanaal nuttig zijn.

Door verbianding van *roggemeel* met *mangelwortel-schraapsel* wordt dus een best brood bereid, dat niet te zwaar noch te licht en voor eene behoorlijke gisting vatbaar is. — Immers het meel wordt door vermenging met water of mangelwortelsap, en door bijvoeging van eenig zuredeeg onder toetreding der lucht, in geestige gisting gebracht, die het zetmeel (de stijfsel) deels doet overgaan in gom en suiker, en deze wederom in wijngeest en koolzuur, dat door vervlugting het deeg uitzet en met het uit de lijm (kleefstof) ook ontwikkelde koolzuur de lichteigheid van het brood veroorzaakt. — Een, door gisting luchtig, licht verteerbaar, hartig en smakelijk brood kan dus alleen verkregen worden uit die korensoorten, die lijm en suikerdeelen bevatten.

De *aardappel*, bestaande uit 75 percent water, 9—15 percent stijfsel, 4 percent gom, en 2—3 percent vezelstof, en de *Turksche weit*, bestaande uit 9 percent water, 70—75 percent stijfsel, 2—4 percent eiwit, 1 percent suiker en 3—5 percent vezelstof, zijn minder geschikt tot broodbakken, daar zij de lijm en suikerdeelen missen, die tot de innige en luchtige meening der bestanddeelen en tot gisting en lichte verzaring van het brood noodig zijn. — Daarom is het brood uit aardappelen, of maïs, met rogge-meel bereid, flauwer van smaak; doch zonde deze misschien te verbeteren zijn, indien men het beet- of mangelwortelsap, in plaats van water, tot bereiding van hetzelfde bezigde. Het *aardappelenbrood* wordt in de koloniën van weldadigheid, hier te lande, bereid uit gelijke deelen uitgeperste aardappelenpap en rogge-meel.

Indien het waar is, dat een bunder lands 50—60 mudden maïs tegen 20 mudden koren kan leveren, zoo als dit in het zuiden van Frankrijk plaats heeft, dan blijft het te wenschen, dat dit door proeven verder worde onderzocht.

Zeker is het, dat, voor zoverre het sap en de vaste deelen der mangelwortelen in het brooddeeg eene ligte gisting en rijping bevorderen, zij ook het brood meer verteerbaar, zacht voedend, verkoelend, bederfwerend, en alzoo, zowel op zich zelf als bij elke andere zowel dierlijke als plantaardige kost bruikbaar maken.

Het *mangelwortelbrood* moet dus beschouwd worden als eene tusschensoort, tusschen het ligte verteerbare witbrood en het krachtiger voedend doch zwaarder te verteeren onvermengd roggebrood, en is dus niet alleen dienstig voor zwakken en klierachtige kinderen uit de behoeftige klasse, maar ook voor huiszittende, ambachtlieden en armen, terwijl *onvervalscht roggebrood* slechts de voorkeur verdient voor sterke en in de opene lucht zwaar werk verrichtende arbeiders. — Zonder gisting blijft het brood zelfs het uit de meest voedende meelsoorten bereide, een stijf, zware, onverteerbaar meelkloek en deegkloep in de mang...

Tot bereiding van goed *mangelwortelbrood* worden gelijke deelen gisting rogge-meel en uitgeperst schraapsel van den afgeschilten mangelwortelen, onder bijvoeging van $\frac{1}{2}$ Eijn zout op de 100 E deeg en onder innemenging van het uitgedrukte, door bezinking gesantwerd, en door zachte koking enigzins verdukte, mangelwortelsap tot een taai deeg behoorlijk gekneet. Na een dag aan de lucht blanke staan te hebben, wordt dit mengsel op de gewone wijze gebakken en idere alzo een zachtig, smakelijk brood. — Door het bakken ondergaat de eiwit- en de zezelstof des mangelwortels eene gunstige verandering, die hare voedzaamheid vermeerdert. — Door het deeg langer aan de lucht bloot te zetten, verkrijgt men een zacht, roggebrood...

Dans dit brood eene bezuiniging van $\frac{1}{2}$ van den gewonen prijs levert, bereidt het zich niet alleen in de oogst, licht verteerbaarheid, voedzaamheid, en antifermentigheid van smaak, maar ook door goedkoopheid. — *Tweede* 12 mei 1847.

Ommeren, in de Neder-Beitawe.

In de behoeften der *Boemelwaardsche, Mauriksche en Ecksche* armen is voorzien en voor die andere noodlijdende gemeenten in deze omstreken is hetzelfde gunstige vooruitzicht geopend. Zoo lang hebben wij gewacht, eer wij de voor onze armen zoo dringend noodige hulp inriepen; dan nu soude ook elk verder uitstel daarvan voor onze gemeente heilloos, voor ons zelven onverantwoordelijk worden. In ons dorp, tusschen Maurik, Eck en Echteid gelegen, moet bijna de helft der huisgezinnen worden bedield. Eén goede landbouwer, die ruimschoots weldoet, kan geene redding aanbrengeu. Op welligt drie uitzonderingen na, gaan allen onder den druk der tijden diep gebogen. Eene offering van f 2000 kapitaal getroostte zich het diaconie-bestuur om hongermood vóór te komen, doch nu kan dit, zoo min als iemand onzer, meer doen; en evenwel wordt, door gebrek aan werk en gering loon daarvoor, vereenigd met de duurte van en behoefte aan alle versterkende levensmiddelen, de toekomst steeds dreigender. Landgenooten, bloedverwanten, vrienden en bekenden! voor zoo velen waart gij in Gods hand de middelen ter redding; o! leent oor en hart aan onze hede, om zulks ook voor Ommeren's noodlijdenden te worden en daardoor tevens onzen smartelijken toestand te verzachten van te moeten, te willen maar niet te kunnen helpen. Ieder uwer leeraren zal wel giften ontvangen en bezorgen: dan bepaald zijn, zoo wij vertrouwen, hiertoe bereid de Wel Eerw. heeren *Hinlopen* te Haarlem, *Leuning* te Zeist, *Moll* te 's Gravenhagen, *Posthumes Majes* te Amsterdam, *Sprenger* van Eijkte Rotterdam, *Pijnappel* van Voorhuizen te Nijmegen. Landgenooten! ons vertrouwend oog is naast God op ulieden gevestigd. Hij gere door alieden voor onze armen uitkomst! Ommeren 1 juni 1857.

R. VAN BEUNINGEN VAN HELSDINGEN. Predikant. D. H. J. VAN DER WEERDT. Besturend Diaken.

Advertentiën.

Mijne hartelijk geliefde Echtgenoot, G. G. THIERME, beviel heden morgen zeer spoedig van eene welgeschapene Dochter. 's GRAVENHAGE, den 30sten Mei 1847. K. FUHRI.

Men is van meening, om op Zaterdag den 5den Junij 1847, bij inzet, en op Zaterdag, den 19den Junij daaraanvolgende, bij toelag, tegen genot van hooggeld, in het openbaar te verkoopen de volgende, onder *Apeldoorn* gelegene en tot de Nalatenschap van den Heer W. ALPHERTS behoorende EIGENDOMMEN, en wel: 1o. Des voormiddags ten tien uren in de Herberg *Klein-Millingen*, aan den Straatweg, nabij *Apeldoorn*: 1o. Het GOED SCHREFENHOUT, liggende tusschen *Millingen*, in het Hoog-Soerense bosch, nabij den Straatweg, hetwelk bestaat uit STEEN- en PANNON-WONING, ARBEIDERS-WONING, BERG-PLAATSJEN, STEENOYEN, DENNEN- en AKKER-MAALSBOSCH, benevens ander HUOTGEWAS en HEIDE; bij het Kadaster bekend Sectie B. No. 18 tot en met 31 en 36, groot 56 Bunders, 58 Roeden en 10 Ellen. 2o. Zeven volle vierels of zeven $\frac{1}{2}$, benevens in eene vierel in het MEERYELDER BOSCH, in Dii Bosch, waarin welig ter groei staande en zwaar OPGAAND HOUT en AKKERMAALSHOUT, is groot, volgens de kadastrale meening, ruim 760 Bunders. B. Des namiddags ten vijf uren in het Logement *den Arend*, te *Apeldoorn*: De WEIDE of HOOLLANDEN, de Dorps-*matt*, benevens die aan de Broekstraat, naar *Deventer*, in het *Hul*, te samen groot 24 Bunders. A. De voorschrevene goederen dadelijk bij den slag in gebruik en genot te aanvaarden. De perceelen en massa's der kavels voor de veiling der deelen in het Meereyelder Bosch en van de *Roollanden* worden, bij de publicatiën bekend gemaakt. Meerdere inlichtingen zijn te bevragen bij den Heer J. J. POOL, Procureur te Nijmegen, Executeur Testamentair, benevens ten Kantore van Mr. W. H. B. Notaris te Arnhem; met de veilingen belast.

Verkoop van Galanterie, Kristal, Verkakte Goederen, Pendules, Klusters en Kroonlampen. L. S. COMPEN, Jr. te Arnhem, maakt door deze bekend, dat hij door handelsbetrekkingen, welke hem goederen noodzakelijk afveeg te zijn van heden af zijne WINKELGOEDEREN, onder andere verhanden fabriekspijpen, zal niterkoopeu. Iemand genegen zijnde deze Affaire en het Hais geveit of gedeeltelijk IN HUUR over te nemen, kan dezelve den Verkoopende, onder soliedien brijgtoot aanvragen, en gelieve sich ten spoedigste in persoon of met gefynkeerde brieven te adreseren. Deze Affaire, sedert 25 jaren met succes uitgeoefend, is gelegen in de Kijnsstraat op het beste gedeelte der stad.

Er wordt tegen November verlangd op een Buiton, in *Gelderland*, een TUIJNMAN, van middelbare jaren, gehuwd, doch weinig kinderen hebbende, zijn vak grondig verstaande, zoo wel wat den Tuin als de Broeijery en het aankweeken van Bloemen betreft. — Iemand hiertoe genegen en van goede getuigschriften voorzien, addressere zich franco onder Letter P., bij de Heeren L. E. BOSCH EN ZONN, Courantiers te Utrecht.

Er wordt tegen November verlangd op een Buiton, in *Gelderland*, een TUIJNMAN, van middelbare jaren, gehuwd, doch weinig kinderen hebbende, zijn vak grondig verstaande, zoo wel wat den Tuin als de Broeijery en het aankweeken van Bloemen betreft. — Iemand hiertoe genegen en van goede getuigschriften voorzien, addressere zich franco onder Letter P., bij de Heeren L. E. BOSCH EN ZONN, Courantiers te Utrecht.

+++ Een JONG MENSCH, van fatsoenlijke familie uit *Duitschland*, wenscht zich gaarne + in eene SUIKERBAKKERS-AFFAIRE, als MEDEHELPER in de BAKKERIJ, geplaatst te zien. Men addressere zich, met franco brieven, onder de Letters A N bij den Boekhandelaar A. E. C. VAN SOMEREN, te Zutphen.

202de Koninklijke Nederlandsche Loterij. Ten Kantore van A. DE BRUIN, in de Oeverstraat, te Arnhem, zijn HEELE EN GEDELTEN VAN LOTEN, in Huur a f 4, in Koop a f 14 en doorgefourneerd a f 69 per lot, te bekomen. — De trekking der 1ste Klasse begint den 7den Janij 1847.

Rijn-Stoomboot-vaart. KEULSCHE-MAATSCHAPPIJ

DAGELIJSCH DIENST Van Arnhem direct naar Keulen, Mainz, Mannheim, Straatsburg en tusschen gelegen plaatsen. Vertrek van Arnhem des morgens ten 6 ure, om nog denzelfden avond te Keulen aan te komen. Aankomst te Arnhem des avonds ten 6 ure, in correspondentie met den laatsten Spoorrein naar Amsterdam.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen bij den ondergeteekende te Arnhem, bij de Factorij van den Nederlandschen Rijn-Spoorweg te Amsterdam, en, door geheel het Rijk, aan de Kantoren van de Algemeene Expeditie Maatschappij (JONKER) met welker Diligence-Diensten deze Vaart in onmiddellijk verband staat. H. BUDE, G.J.Z.

STOOMVAART VOOR DEN NEDER- EN MIDDEN-RIJN. DUSSELDORPSCHE MAATSCHAPPIJ.

Went met de meevarende stoombooten Victoria, Mathilde, Elisabeth, Stadt Bonn en Gutenberg. Van Arnhem naar Rotterdam: Elken Zondag, Dingsdag, Donderdag en Vrijdag, des morgens ten 9 ure. Van Rotterdam naar Arnhem: Elken Maandag, Woensdag, Vrijdag en Zaterdag, des morgens ten 6 1/2 ure en Van Arnhem naar Mannheim: Elken Maandag, Woensdag, Vrijdag en Zaterdag, des namiddags ten 3 1/2 ure. Nadere inlichtingen geven de Agenten. Arnhem, 1 Junij 1847. C. BALCK, Agent.

* De Weduwe D. R. VAN WERMESKERKEN, boekhandlaresse te Fiel, heeft uitgegeven: F. C. J. VAN SWIETEN, gepensionerd Luitenant-Kolonel der Infanterie, van het Indische leger, Ridder der Militaire Wilhelms-Orde, 3de Klasse. Medenkingen tegen het geschrift: de Zeemagt beschouwd in verband met de Oostindische Bezittingen van het Rijk, 0.65. De Brochure, onlangs bij de Erven DOORMAN te 's Hage uitgegeven, getiteld: De Zeemagt beschouwd in verband met de Oostindische Bezittingen van het Rijk, wordt in bovengenoemd Werkje beoordeeld, getiteld en in verband beschouwd met een door denzelfden schrijver in A. P. bij de Gebroeders BELINFANTE te 's Hage, uitgegeven Werk, getiteld: Blik op de verdediging van Neerland's Oost-Indische Bezittingen.

* J. G. STENBERT KROESE, te Arnhem, debiteert met goed succes: LANDBOUWKUNDE SCHOIKUNDE.

De eigenschappen, het onderzoek en de herkenning van de subkondige benoedigheden van den Landbouw en derzelver invloed op het voortbrengingsvermogen van den grond. Tot eigen onderzigt voor Landbouwers, alsmede ten gebuike bij Landbouwkundige onderzoekingen door ADOLF DUFLOS en ADOLF HIRSCH. Uit het Hoogduitsch vertaald. Met eenige wijzigingen en aantekeningen door J. P. C. VAN TRICHT, Apotheker. f 1.75. Resensent noemt dit een hoogst nuttig, bevattelijk en zeer doeltreffend werk; hij wenscht het vooral in handen van die leeren en onderzoeken willen.

Waterhoogte te Arnhem. Den 31 Mei 2 El 7 Palm 9 Duim; gew. O D. gov. 1 D. Te Arnhem, bij G. A. THIERME, Boekdrukker.